

ТВОРЧА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ГОЛОВНА СКЛАДОВА В РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

У зв'язку з реформуванням загальної середньої освіти, а також згідно із Законом України «Про загальну середню освіту» і законів України про вищу освіту, дедалі більшого значення набуває компетентнісний підхід у підготовці фахівців-педагогів.

На виключній ролі творчої компетентності в професійній діяльності фахівців галузі мистецтва наголошували А. Матюшкін, В. Овчинніков, Н. Посталюк, Н. Уйсімбаєва, Я. Пономарьов та інші автори. Однак, обґрунтуванню цього наукового терміну присвячена обмежена кількість досліджень. Це праці Н. Комашко, О. Онопрієнка, М. Пічкура, Л. Полудень. Натомість значущість оволодіння цією професійною якістю майбутнім учителем образотворчого мистецтва очевидна. Це ще більше актуалізується в зв'язку з опанування ним основами дизайну, що ґрунтується на певних аксіологічних засадах національних традицій предметного формотворення.

У «Словнику української мови» зазначено, що компетентний – це такий працівник, який має достатні знання в певній галузі, який добре обізнаний, тямущий.

У загальнопрофесійному контексті розрізняють категорію творчої компетентності як сукупності знань і способів діяльності, необхідних для створення, удосконалення й оптимізації матеріальних і духовних цінностей для задоволення суспільних потреб.

Із позиції педагогічного професіоналізму, російська дослідниця Н. Пахтусова визначає творчу компетентність як «комплексну характеристику педагога, що відображає його готовність виконувати ефективну педагогічну діяльність на творчому рівні й здатність до особистісного й професійного саморозвитку» [2, с. 165].

Стосовно фахівців мистецького профілю категорію «творча компетентність» вітчизняний науковець у галузі художньої педагогіки М. Пічкур характеризує як універсальну характеристику особи митця, який

дотримується законів, грамотно використовує засоби й прийоми гармонізації твору та постійно вдосконалює свою майстерність» [3, с. 86].

Ми підтримуємо думку педагога-дизайнера Н. Комашко, яка науково інтерпретує дефініцію творчої компетентності художника-дизайнера як «самостійність і здатність до творчості, готовність до варіативної професійної діяльності, активність у пошуку оригінальних варіантів розв'язання професійних завдань [1, с. 52].

Отже, беручи до уваги наведені трактування, творчу компетентність учителя образотворчого мистецтва є підстави тлумачити як здатність творчо (нестандартно) ставити й розв'язати педагогічні завдання, що підпорядковані поставленій стратегічній меті, тобто спроектувати творчу діяльність. Це суто педагогічний аспект.

Якщо говорити про художню творчість учителя образотворчого мистецтва, то він працює за алгоритмом, що являє собою сукупність стадій роботи художника щодо втілення певного ідейно-образного задуму в закінчений твір мистецтва.

Будь-який твір завершений твір художника має аксіологічний зміст, що, на нашу думку, у соціокультурному аспекті виконує комунікативну, пізнавальну й творчу функції.

Комунікативна функція забезпечує діалог з особистістю, що спонукає її до плідного спілкування зі світом прекрасного. Твори народних майстрів захоплюють людину, створюють психологічний комфорт, спонукають її до естетичної взаємодії, впливають на почуття й тим самим утворюють неформальний, а особистісно виражений зв'язок з етнохудожніми цінностями.

Пізнавальна функція пов'язана із засвоєнням того духовно цінного, що було набуто попередніми поколіннями. Адже як естетична категорія, народна художня творчість має широкий діапазон дії – від зовнішнього фіксування краси речей до усвідомлення закономірностей освоєння дійсності за законами краси. Пізнання прекрасного за допомогою народного декоративно-прикладного мистецтва збагачує естетичні смаки, зміцнює критерії естетичних

оцінок художніх явищ, формує справжні духовні інтереси й потреби в галузі культури, естетики одягу й побуту.

Креативна функція важлива для педагогічної практики. Безпосереднє спілкування із творами народного мистецтва активізує людські емоції, викликає творчу уяву, стимулює фантазію, збуджує почуття, збагачує образне мислення. Естетична сила мистецтва виявляється не лише в здатності впливати на естетичні смаки, ціннісні орієнтації, але й у спроможності формувати творчий дух особистості. Саме через творчу працю максимально розкривається й опредмечується духовний світ людини, формуються такі риси характеру як почуття власної гідності, цілеспрямованість, прагнення до морально-естетичних ідеалів, які впродовж століть виробив український народ.

Творча компетентність майбутнього вчителя образотворчого мистецтва – надзвичайно важлива в становленні його професіоналізму якість, формування якої доцільно здійснювати на аксіологічних засадах етнодизайну, що виконує комунікативну, пізнавальну й креативну функції для досягнення естетичних і прикладних цінностей проєктованих речей.

Література

1. Комашко Н. В. Суть і структура творчої компетентності майбутнього художника-дизайнера / Н. В. Комашко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань: РВЦ «Софія», 2009. – Вип.28. – С. 50–54.

2. Пахтусова Н. А. Професійно-творческа́я компетентность как системное качество подготовки будущего педагога / Н. А. Пахтусова // Вестник Челябинского государственного педагогического университета. – Челябинск: Изд-во ЧГПУ, 2010. – № 10. – С. 160–166.

3. Пічкур М. О. Оволодіння засобами композиції – об'єктивна передумова формування художньо-творчої компетентності майбутнього дизайнера / М. О. Пічкур // Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи: Матеріали II Всеукраїнської науково-

практичної конференції (1 листопада 2012 р.). – Умань: ПП Жовтий О. О., 2012.
– С. 86–89.